

СҮҮДХЭ СООХИ САГАЙ ХУБААРАЛГА БА ЗУНАЙ ХАҢА

В. БОИЦОВ.

СССР-эй нэгэ янзын ба дабтагдадаг сагыг тогтоохо гүрэнэн комиссинн түрүүлэгшэ. ГОССТАНДАРТЫН ТҮРҮҮЛЭГШЭ

«СССР-эй газар дээрэ сагыг ондоогоор тоолохо гурим тухай» тогтоол СССР-эй Министрүүдэй Совет баталан абаа. Тэрэ хадаа СССР-эй хуулинуудай Суглууларда оруулагдаха, тигээд арбан нэгдэхэ табан жэлэй түрүүлгээр эхэлдэг, манай ажабайдалай нэгэ жэгдэ дабысаа тодорхойлодо болохо байна.

Энэ тогтоолой өһөөр хоёр гол асуудалнууд шиндхэгдэхэ гээлэ:

— сүүдэхэ сааги хубааралгын хилнүүдэ нэрибшалан тоодохоло ба сүүдэхэ сааги тоололгодо үзэгдэхэ хагагариуулануудыг усдахага; — «зунай» сэг нэбэрүүлгэ.

Советск Союзай газар дунд туйлай эхэ байһан дээрэ нэгэ сүүдэхэ сааги хубааралгыг тоолохо гурим тогтоолгодо иланггаа шуухаа удаха шанар олгодоно.

Бидэнд дадал болоһон километрээ анхаралаа зийлүүлжэ, бүмбэрсэг дэлхэй дээрхи сүүдэн 24 часай 11 частан манай орон оршодог гэжэ хангад үзэгдэбди. Энэ манай умар удахтай гээдэ, Москвад хадаа нун байхадань, Чукоткодо үдэрэй 10 час байхо болоно. Тэрэ үедэ байһан административна хубааралгын үндэһөөр, мун сүүдэхэ сааги хубааралгын улсхоорондын гуримай үндэһөөр үшөө 1919 ондо практикельшоо хадаа сааги хубааралгын хилнүүдэ тодорхойлоһон байгаа. Тимээхэ, жозшэнэ, Сибирин ба Али-Дурна зүгэй ашаглагдагуй районүүдэд эдэ хилнүүдэ гол муруундаа дээрүү, уһанай халханари гү, али меридианууд дээрүү гаргад байһан.

Совет засагай жэлнүүдэд социало-экономическа тон гүнзгийг эхэ хубилтанууд болоо. Территориально-үйлэбэрин хүсэн түгээдэр шэнэ комплексууд байгуулагдаа. Оронхойнай зүүн зүгтэй районүүдэй үлдэ зон нилээд

Урдунхидаал мэтэ, сүүдэхэ сааги тус тус сагуудта оронхойнай хубааралгын үндэһэ хуурын улсхоорондын гурим болоно. Захиргаанай талаар хубааралгын тогтоонгодо байдлаһаа уламжалһан, сүүдэхэ сааги хубааралгын бии байгаа хилнүүдэд шэнэ эргээд үзэгдэнхэй гээшэ. Сүүдэхэ сааги хубааралга шэнэ районүүдэй областнуудай, округуудтай болһон газарнуудта гол түлээ хубилгагдан байна.

11-дэхи ташан жэлдэ бэлгүүдэгдэхэ манай түсбүүдэд түлээ ба элшэ хүсэ тон эгээр алмаха амалта, тэрэ тоодо тухай зорилготой техниксэ политикатай холбоотон алмалта харалагдаха ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гай октябрийн Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советай Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев хэлээд хэмэ. Тус тогтоолоор харалагдаһан «зунай» сэг гэдэгтэй нэбэрүүлэхэ гээшэ энэ талаар абтата тодорхой хэмжээнуудэй нэгдэннэ болоно.

1981 онойо хилнэ жэл бүр Советск Союз доторхи бүхэ чэсууд апрелин 1-һээ 1-чэсаар урэгша, октябрийн 1-һээ хойшоо болгодогдог байна. Тимээ хойшоо тоолохо, зунай үеын сагыг тоолохо мун байхатай сасуулбал, 1-чэсаар урэгша болгодохо юм.

Капитальна гаргаха эргээдүгэй энэ хэмжээ абууга хадаа сүүдэхэ сааги гэрэлтэй сагыг үлэмжэ хайнаар эгээр гэрэлтэй тэрэнэй эгээр гэрэлтүүлгэдэ эргээдүгэй эгээр элшэ хүсэ нэмээн алмаха арга олгохо байна. «Зунай» сэг нэбэрүүлгэ социальнашье гортой удаха шанартай. Нэмэлтэ хэс хадаа манай ажабайдалда ямаршье таарамжа зохиодгүй байдал орууллагүй. Харин ажалшэ хуудэлээрнүүдэ һүүлээр амаралгатаа үлэмжэ

Тэрэниэ нэбэрүүлгэ тухаа министрэнүүд, албан зургаанууд, арадай депутэдуудай нотагай Советүүд эхэ худалмэри абуулаа үүргээтэй. Энэ ажал абуулгыг зохиолуудан тааруулаа хэрэг СССР-эй нэгэ янзын ба дабтагдадаг сагыг тогтоохо Гүрэнэй комиссида Министрүүдэй Совет даалгана байна. Энэ комиссида орон доторхи сагыг тоололгын асуудалнуудтай эгээр эхээр холбоотой министрэнүүд түлөөлөгшэд оролоно.

Сагай асуудалуудаар Комиссинн гэрлэн шиндхэгдэринүүдүгэй гүрэнэй захиргаанай бүхэ оргонууд уялгага алоор дүүргэгдэ байна.

Комисси хадаа шэнэ гуримда оролгоһон холбоотой хэмжээ абуулгануудыг үнэгэрлэги методико хаража үзөөд баталаа, «зунай» сэг нэбэрүүлгын ашаг урьс эгээр тухаа худалмэри эмхидхэхэ, сагыг тоололгын гурим дам гашаадань «аринуулам хайнууулаа дурдалуудыг хаража үзэхэ болоно.

Сагыг тоолон гаргаха тухаа баталан абтанан гурим нэбэрүүлгэ хэрэгтэ арадан депутэдуудай нотагай Советүүд гол үүрэг дүүргэхэ ёһотой. Тэдэнэр правительствын баталан абтанан тогтоол тухай үлдэ зондо эргэнээр мэдээхээ худалмэри эмхидхэхэ, тэрэнэй социальна ба экономикашье удаха шанарыг тайлбарлан ойлуулаха болоно.

Сагыг тоолон гаргаха шэнэ гуримда оролгон худалмэри эмхидхэхэ байна. Энэ худалмэрид Гостандартын нотагай гуримда эрхэбэйгээр хабаралсаха дам. Тэдэнэр энэ тогтоолой гол дүримүүдэ тайлбарлан ойлуулгаха, сагыг тоолон гаргаха шэнэ гуримда оролгон хойнодо хонхалта бэлдүүлэхэ хэрэгтэ нотагай Советүүдтэ туһа хургээхэ уялгагай.

ХЭНИИНЫ ЭРХИМЛЭЭ?

Энэ домдо оролог ургамал суглуулаха талаар «Ногоон аптека» гэһэн конкурс республикын хурагдай дунда түрүүшынхэ үнэгэрлэгдэхэ, дундүүдэн гаргагдаа. Үнэгэрһэн жэлдэ пионерүүд ба хурагшаа эм домдо оролог ургамал ногоо эхээр суглуулжа, аптека эхэ зургаануудта тухаашан, тингэжэ онтоннэтэ ашатай тунгатай хэрэгтэ эхэлжэ хубитага оруулагдаһан гэшэ. Энэ хүдэлмэриэ эмхидхэхэдэ, ой тайгада, тала дайдаа ургамал ургамал ногоо танижа, мун ямар ургамалай хаана ургамалынхэ мэдээг абахада энэ конкурс эхэ үүрэг дүүргэжэ юм. Фосфорическа шэнгээгүнүд үнэгэрлэгдэн, хурагсалай-туршалтын уястогуудта эмхэд оролог ургамал ургамалынхэ дундүүдэр олон хуруулинуудай хурагшаа эрхэбэйгээр ургамал ногоо суглуулаа гэжэ тобшололоо. Жэйгээхээ, Хорин 1-дэх, Кабанскын районий

Выдырно тосхой, Увталын хуруулинуудай хурагшаа, Сэлэнгын районисаа «Удолок» гэһэн пионерлагерта аманрагшаа эдир натуралистуудай станциин кружкогуудта ялбасгааһаа үгтэһэн даабаринуудыг үлдэн дүүргэн, зорилгоноудаа гүйсэд бэлдүүлжэ юм.

Эрхимлэгшэдыг тодорхойлон нэрлэбэл, Бурагай АССР-эй Гүрэнэй комиссинн, терестрын, республикын агентын управлений, В. И. Ленин нэрэмжэтэ пионерскэ организациин республиканы советскэ совейд ба байгали хамгаалгын Бүхэсоюзна оюунмэй зүгөө 4 хуруулинуудай эрхэбэйгээр, юунадаурай республиканы станциин болон Сэлэнгын районисаа «Удолок» гэһэн пионерлагеринн түлөөлөгшэд Хундэлээгэй грамотануудаар, үнэтэ бэлгүүдээр шагнагдаһан байна. Олон тоото хуруулинууд байгали хамгаалгын бүлгэмэй, пионерскэ организациин республиканы советскэ зүгөө Хүндэлээгэй грамотанууд.

М. ЧЕБУНИНА
консультант республиканы станциин дирент В. ЧЕРНЫХ
тус станицин методист

Бидэнд дадал болоһон километрээ анхаралаа зийлүүлжэ, бүмбэрсэг дэлхэй дээрхи сүүдэн 24 часай 11 частан манай орон оршодог гэжэ хангад үзэгдэбди. Энэ манай умар удахтай гээдэ, Москвад хадаа нун байхадань, Чукоткодо үдэрэй 10 час байхо болоно. Тэрэ үедэ байһан административна хубааралгын үндэһөөр, мун сүүдэхэ сааги хубааралгын улсхоорондын гуримай үндэһөөр үшөө 1919 ондо практикельшоо хадаа сааги хубааралгын хилнүүдэ тодорхойлоһон байгаа. Тимээхэ, жозшэнэ, Сибирин ба Али-Дурна зүгэй ашаглагдагуй районүүдэд эдэ хилнүүдэ гол муруундаа дээрүү, уһанай халханари гү, али меридианууд дээрүү гаргад байһан.

Совет засагай жэлнүүдэд социало-экономическа тон гүнзгийг эхэ хубилтанууд болоо. Территориально-үйлэбэрин хүсэн түгээдэр шэнэ комплексууд байгуулагдаа. Оронхойнай зүүн зүгтэй районүүдэй үлдэ зон нилээд

Урдунхидаал мэтэ, сүүдэхэ сааги тус тус сагуудта оронхойнай хубааралгын үндэһэ хуурын улсхоорондын гурим болоно. Захиргаанай талаар хубааралгын тогтоонгодо байдлаһаа уламжалһан, сүүдэхэ сааги хубааралгын бии байгаа хилнүүдэд шэнэ эргээд үзэгдэнхэй гээшэ. Сүүдэхэ сааги хубааралга шэнэ районүүдэй областнуудай, округуудтай болһон газарнуудта гол түлээ хубилгагдан байна.

11-дэхи ташан жэлдэ бэлгүүдэгдэхэ манай түсбүүдэд түлээ ба элшэ хүсэ тон эгээр алмаха амалта, тэрэ тоодо тухай зорилготой техниксэ политикатай холбоотон алмалта харалагдаха ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гай октябрийн Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советай Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев хэлээд хэмэ. Тус тогтоолоор харалагдаһан «зунай» сэг гэдэгтэй нэбэрүүлэхэ гээшэ энэ талаар абтата тодорхой хэмжээнуудэй нэгдэннэ болоно.

1981 онойо хилнэ жэл бүр Советск Союз доторхи бүхэ чэсууд апрелин 1-һээ 1-чэсаар урэгша, октябрийн 1-һээ хойшоо болгодогдог байна. Тимээ хойшоо тоолохо, зунай үеын сагыг тоолохо мун байхатай сасуулбал, 1-чэсаар урэгша болгодохо юм.

Капитальна гаргаха эргээдүгэй энэ хэмжээ абууга хадаа сүүдэхэ сааги гэрэлтэй сагыг үлэмжэ хайнаар эгээр гэрэлтэй тэрэнэй эгээр гэрэлтүүлгэдэ эргээдүгэй эгээр элшэ хүсэ нэмээн алмаха арга олгохо байна. «Зунай» сэг нэбэрүүлгэ социальнашье гортой удаха шанартай. Нэмэлтэ хэс хадаа манай ажабайдалда ямаршье таарамжа зохиодгүй байдал орууллагүй. Харин ажалшэ хуудэлээрнүүдэ һүүлээр амаралгатаа үлэмжэ

Тэрэниэ нэбэрүүлгэ тухаа министрэнүүд, албан зургаанууд, арадай депутэдуудай нотагай Советүүд эхэ худалмэри абуулаа үүргээтэй. Энэ ажал абуулгыг зохиолуудан тааруулаа хэрэг СССР-эй нэгэ янзын ба дабтагдадаг сагыг тогтоохо Гүрэнэй комиссида Министрүүдэй Совет даалгана байна. Энэ комиссида орон доторхи сагыг тоололгын асуудалнуудтай эгээр эхээр холбоотой министрэнүүд түлөөлөгшэд оролоно.

Сагай асуудалуудаар Комиссинн гэрлэн шиндхэгдэринүүдүгэй гүрэнэй захиргаанай бүхэ оргонууд уялгага алоор дүүргэгдэ байна.

Комисси хадаа шэнэ гуримда оролгоһон холбоотой хэмжээ абуулгануудыг үнэгэрлэги методико хаража үзөөд баталаа, «зунай» сэг нэбэрүүлгын ашаг урьс эгээр тухаа худалмэри эмхидхэхэ, сагыг тоололгын гурим дам гашаадань «аринуулам хайнууулаа дурдалуудыг хаража үзэхэ болоно.

Сагыг тоолон гаргаха тухаа баталан абтанан гурим нэбэрүүлгэ хэрэгтэ арадан депутэдуудай нотагай Советүүд гол үүрэг дүүргэхэ ёһотой. Тэдэнэр правительствын баталан абтанан тогтоол тухай үлдэ зондо эргэнээр мэдээхээ худалмэри эмхидхэхэ, тэрэнэй социальна ба экономикашье удаха шанарыг тайлбарлан ойлуулаха болоно.

Сагыг тоолон гаргаха шэнэ гуримда оролгон худалмэри эмхидхэхэ байна. Энэ худалмэрид Гостандартын нотагай гуримда эрхэбэйгээр хабаралсаха дам. Тэдэнэр энэ тогтоолой гол дүримүүдэ тайлбарлан ойлуулгаха, сагыг тоолон гаргаха шэнэ гуримда оролгон хойнодо хонхалта бэлдүүлэхэ хэрэгтэ нотагай Советүүдтэ туһа хургээхэ уялгагай.

ИЛАГШАДЫНЬ УШӨӨ ТОДООДУЙ

Эхээр республикын түрүү түрүү эрхэлхэ түдэ мурсын Бурагай мебель бүтээхэ завод ба болосоруулаагай конбинатай спортскэ соо болохо байна. Зургаан команд дэ республикын чемпинонай нэрэ эргээд хуртэһын түлөө мурсын.

Түрүүлшын үдэр Захамин хуурагшэ спортскэ гуримай спортскэ болосоруулаагай конбинатай спортскэ соо болохо байна. Зургаан команд дэ республикын чемпинонай нэрэ эргээд хуртэһын түлөө мурсын.

Түрүүлшын үдэр Захамин хуурагшэ спортскэ гуримай спортскэ болосоруулаагай конбинатай спортскэ соо болохо байна. Зургаан команд дэ республикын чемпинонай нэрэ эргээд хуртэһын түлөө мурсын.

Түрүүлшын үдэр Захамин хуурагшэ спортскэ гуримай спортскэ болосоруулаагай конбинатай спортскэ соо болохо байна. Зургаан команд дэ республикын чемпинонай нэрэ эргээд хуртэһын түлөө мурсын.

Түрүүлшын үдэр Захамин хуурагшэ спортскэ гуримай спортскэ болосоруулаагай конбинатай спортскэ соо болохо байна. Зургаан команд дэ республикын чемпинонай нэрэ эргээд хуртэһын түлөө мурсын.

СҮҮДХЭ СООХИ ТУС ТУС САГУУДА ХАБААДУУЛАГДААН СССР-ЭЙ

РЕСПУБЛИКАНУУД, ХИЗААРНУУД, ОБЛАСТЬНУУД, АВТОНОМИТО ОКРУГУУД БОЛОН РАЙОНУУД

<p>САГАЙ ТАЛААР II-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Карелин АССР, Белгородско, Брянск, Калининградск, Калининск, Калужск, Курск, Ленинградск, Москво, Мурманск, Новгородско, Орловск, Псковск, Смоленск, Тульск областнууд.</p> <p>БЕЛОРУССИН, ЛАТВИЙН, ЛИТВАЙ, МОЛДАВИЙН, УКРАИНЫ, ЭСТОНИЙН СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУД.</p> <p>САГАЙ ТАЛААР III-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Дагестанай, Кабардино-Балкарин, Халхалгай, Марийск, Мордвагай, Хойто-Осетин, Татарай, Удмуртин, Чечено-Ингуштин, Чувашай автономито республиканууд.</p> <p>Краснодарай, Ставрополитн хизаарнай.</p> <p>Архангельск (Ненецки автономито округ оруулангүйгөөр), Астраханск, Владимирск, Вологодск, Волгоградск,</p>	<p>Воронежско, Горьковско, Ивановск, Кировск, Костромск, Куйбышевск, Липецк, Пензенск, Ростовско, Рязанск, Саратовск, Тамбовск, Ульяновск, Ярославск областнууд.</p> <p>АЗЕРБАЙДЖАНАЙ, АРМЕНИЙН, ГРУЗИЙН СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУД.</p> <p>САГАЙ ТАЛААР IV-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Башкирай, Коми автономито республиканууд.</p> <p>Ненецки автономито округ (Архангельск област).</p> <p>Курганск, Пермск, Свердловск, Челябинск, Оренбургск областнууд.</p> <p>Новая Земля арал, Колгуев арал, Земля Франца Иосифа аралнууд.</p> <p>КАЗАХАЙ ССР: Актыбинск, Гурьевск, Уральск, Кызыл-Ординск, Кустанайск, Мангшлакск областнууд.</p> <p>ТУРКМЕНИЙН ССР: УЗБЕГЭЙ ССР:</p>	<p>Каракалпакск АССР, Бухарск, Кашкарларск, Самаркандск, Сурхандаринск, Хорезмск областнууд.</p> <p>САГАЙ ТАЛААР V-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Омск, Тюменск областнууд.</p> <p>КАЗАХАЙ ССР: Алма-Атиска, Восточно-Казахстанск, Джамбулск, Джезказганск, Карагандинск, Кокчетавск, Павлодарск, Северо-Казахстанск, Семипалатинск, Талды-Курганск, Турганск, Чимкентск, Целиноградск областнууд.</p> <p>КИРГИЗЭЙ ССР: УЗБЕГЭЙ ССР:</p> <p>Андижанск, Джизакск, Наманганск, Сырдаринск, Ташкентск, Ферганск областнууд.</p> <p>ТАДЖИКАЙ ССР: САГАЙ ТАЛААР VI-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Тувын АССР, Алтайн, Красноярск (Эвекин-</p>	<p>ск автономито округ ба Таямырска (Долган-Ненецк) автономито округок Хатангск районын оруулангүйгөөр) хизаарнууд.</p> <p>Кемеровск, Новосибирск, Томск областнууд.</p> <p>САГАЙ ТАЛААР VII-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Бурятия АССР, Эрхүүгэй област, Эвекинск автономито округ, Таймырска (Долган-Ненецк) автономито округ Хатангск район, Северная Земля аралнууд.</p> <p>САГАЙ ТАЛААР VIII-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Якудск АССР: Андиск, Анабарск, Ангиска, Булуцк, Верхневилуйск, Виконск, Горно-Жиганск, Койск, Ленск, Ленск, Мегно-Кангаласк, Мирнинск, Намск, Оленекск, Олекминск, Ордоникидзевск, Сунтарск,</p>	<p>Усть-Алданск, Чурапчинск районнууд.</p> <p>Амурск, Штынь областнууд.</p> <p>САГАЙ ТАЛААР IX-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Якудск АССР: Алексевск, Верхоянск, Томонск, Усть-Майск, Усть-Янск районнууд.</p> <p>Приморин, Хабаровск хизаарнууд.</p> <p>Новосибирск аралнууд.</p> <p>САГАЙ ТАЛААР X-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Якудск АССР: Абыиск, Аллеховск, Верхнеколымск, Момск, Нижнеколымск, Среднеколымск, Оймконск районнууд.</p> <p>Курьинск аралнуудтай хамта Сахалинск област, Магаданск област (Чукотск автономито округ оруулангүйгөөр).</p> <p>САГАЙ ТАЛААР XI-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Камчатск област, Чукотск автономито округ: Билибинск, Чаунск районнууд.</p> <p>САГАЙ ТАЛААР XII-дох ХУБИЙ НОТАГУУД: РСФСР:</p> <p>Чукотск автономито округ: Анадырск, Беринговск, Иулитинск, Провиденск, Чукотск, Шимдотск районнууд.</p>
--	--	---	--	---

ХОЛЫН ХАРААТАЙГААР

Бам-ай нислэл — Тынэхи барилгашад орон тойрон байгааһаа хамгаалаа асуудалуудыг амжалтатайгаар шиндхэнэ. Эндэ сэг зурын барилгачуудай оронд сээрлэлгын хүсэ эхэлжэ комплексе хаяжан ашаглангада оруулагдаа. Тэрэ холын хараа болонгонойо барилгачууд юм. Сүүдэхэ арба мянган кубометр хуртэр уһа сээрлэхэ аргатай.

Москвангай мэргэжлэтэд сээрлэлгын барилгачуудай хэсэ һонин проект зохион байна. Комплексынхэ худалмэриг танилхын тулд ТАСС-ай корреспондент пионер дорго орохо бантан болоо. Юуы гээхэ, импалт андэ уһа сээрлэхэ гол хуудэлүүдэ комплексын коллекторнуудыг болон бусад хубиуудыг сэгдэж хитэн газарта, шулуун хабсагайда, газарай гүн соохи булагуудыа һэтэлэн тодох табинан байхалом.

«Жанаминстрой» трестын тухаан нилээдэй удирдхын коллективнай гачаангай худалмэри тогтоһон болзоор сооһи энэ хүдэлмэриэ дүүргэжэ арга олгоһон байна. Тус управлений коллектив Тынэдин барилгыг шэфтэе абанхай ха юм.

Тынэди.
Бам-ай Түбэй участок.

Авиационно заводой «За-...»
Б.М. ЖИГИТОВ.